

Voortgangsrapportage 2022

Actieprogramma Klimaat adaptatie Parkstad Limburg

In het actieprogramma klimaatadaptatie Parkstad Limburg staan de acties en maatregelen opgenomen die zijn gepland voor 2022 en die moeten bijdragen aan het vervullen van de ambities uit de regionale klimaatadaptatiestrategie.

In de voortgangsrapportage nemen we u mee in de stappen die dit jaar zijn gezet, lichten we toe hoe het proces is gelopen en geven we aan in welke fase iedere actie zich bevindt. De voortgang wordt aangeduid met **Groen** (het proces loopt volgens de planning/binnen de kaders of is afgerond), **Oranje** (het proces is vertraagd of kan niet binnen de gestelde kaders worden uitgevoerd) en **Rood** (Proces is nog niet opgestart of komt te vervallen).

De structuur en volgorde die is opgenomen in het actieprogramma klimaatadaptatie Limburg is in deze rapportage gehanteerd.

1. Kwetsbaarheid in beeld brengen
2. Risicodialoog voeren en strategie opstellen
3. Uitvoeringsagenda opstellen
4. Meekoppelkansen benutten
5. Stimuleren en faciliteren
6. Reguleren en borgen
7. Handelen bij calamiteiten

Tot slot maken we een doorkijk naar de acties en processen die in 2023 jaren worden gecontinueerd of opgestart.

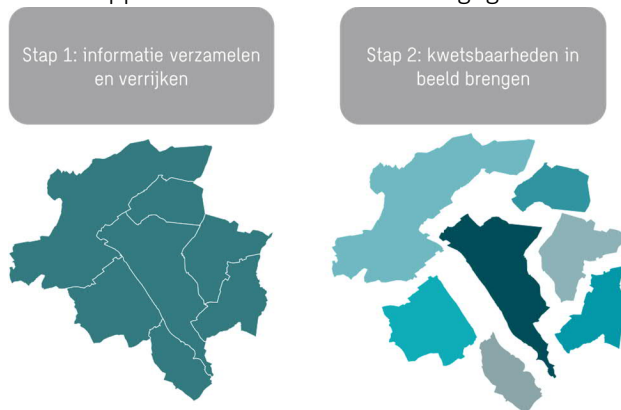
Kwetsbaarheid in beeld brengen

1. Verdiepen van de inzichten in de kwetsbaarheid per gemeente

Voortgang: **Groen** | Oranje | Rood

Het doel van het verdiepen van de kwetsbaarheden per gemeente is om gestructureerd het gesprek aan te gaan over de aanpak van deze situaties, met volksvertegenwoordigers (gemeenteraad), maatschappelijke organisaties, inwoners en bedrijven. De verdieping is daarmee een voorbereiding van risicodialogen volgens de aanpak van DPRA. De aanpak is daarmee gericht op het vergroten van de bewustwording, het ondersteunen van volksvertegenwoordigers bij de kader stellende rol en het creëren van maatschappelijk draagvlak.

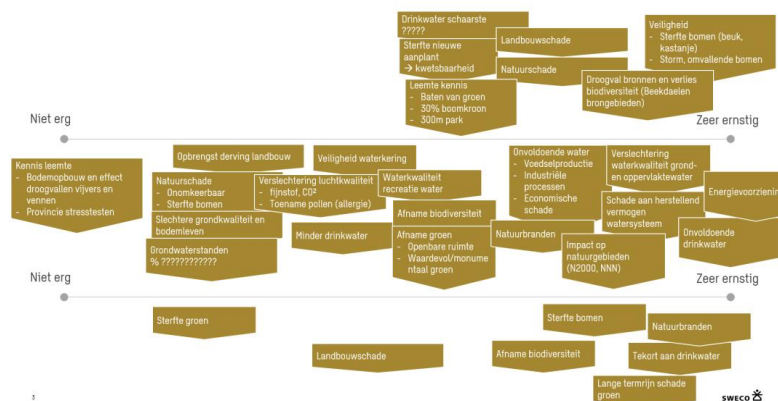
In overleg met adviesbureau Sweco zijn we tot een aanpak gekomen die bestaat uit 2 stappen. Deze stappen staan schematisch weergegeven in onderstaand overzicht.

Stap 1 – informatie verzamelen en verrijken

Vanuit de regionale klimaatstresstest was al veel informatie beschikbaar over de gevolgen van klimaatverandering. Daarnaast zijn er veel openbare databronnen die helpen om duiding te geven aan deze informatie. Binnen deze stap hebben we de gegevens geïnventariseerd en zijn we hiermee verder gaan werken. We zijn met elkaar in gesprek gegaan over mogelijke knelpunten. Omdat klimaatverandering op heel veel manieren impact heeft op de regio hebben we een schifting aangebracht door de invloeden te plaatsen op een maatlat. Het doel van deze maatlaten is om een selectie te maken in de mogelijke knelpunten. De knelpunten worden uitgediept, door concreet aan te geven wat de geaccepteerde en niet-geaccepteerde effecten van klimaatverandering zijn. Deze stap is inmiddels doorlopen.

Onderstaand is als voorbeeld de uitkomsten van de werksessie over droogte weergegeven:

Stap 2 – kwetsbaarheden in beeld brengen

In twee slagen brengen we de kwetsbaarheden in beeld. Eerst leggen wij de maatlat over de stresstestkaarten en kijken zo op welke locaties er vermoedelijk kwetsbaarheden zijn. Hierna gaan we bij elke gemeente langs om deze kaarten te verrijken met de lokale kennis en ervaring. De uitkomsten verwerken we en we maken een totaaloverzicht voor de regio. Dit totaaloverzicht bespreken we in een regionale werksessie om gemeentegrensoverschrijdende knelpunten te bespreken.

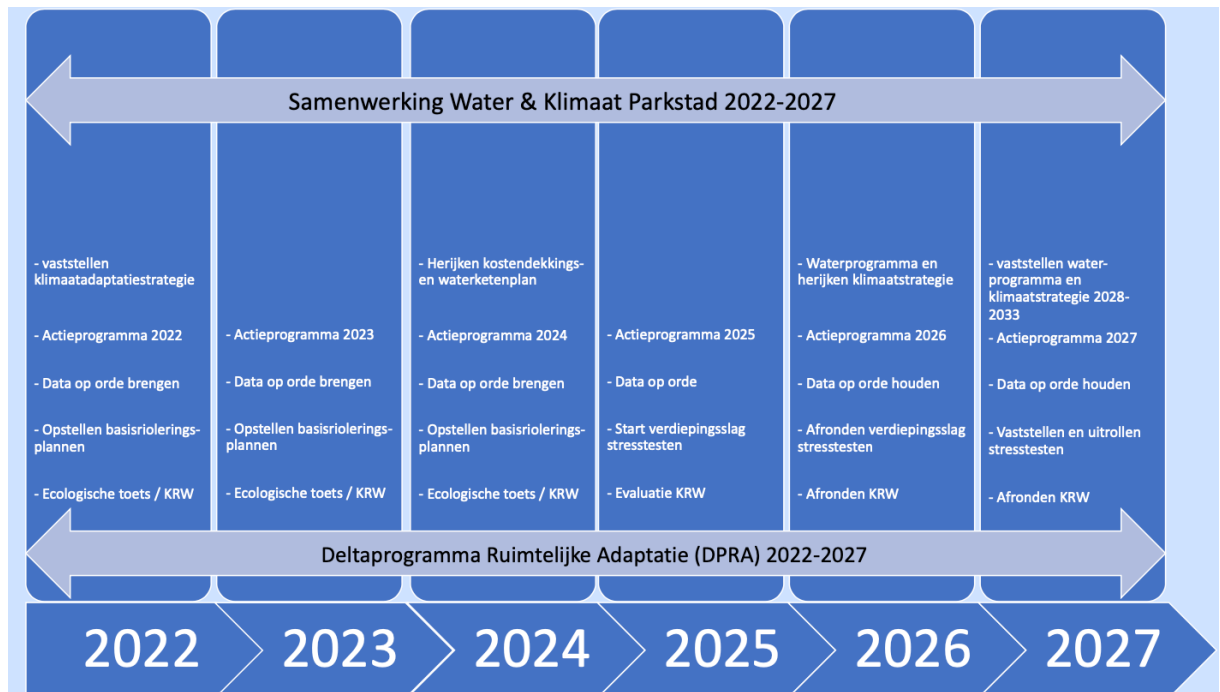
De werksessies per gemeente zijn gepland op 29 en 30 november aanstaande. We verwachten dit proces op hoofdlijn in 2022 af te ronden. Begin 2023 worden de punten op de spreekwoordelijke “i” gezet.

2. Data op orde (meten, monitoren en rekenen)

Voortgang: **Groen** | Oranje | Rood

De samenwerking op het gebied van meten, monitoren en rekenen is ook in 2022 gecontinueerd (conform samenwerkingsovereenkomst MMR). Ondanks personele krapte op het gebied van rekenaars en modellers wordt continu gewerkt aan het verbeteren van het hydraulische rekenmodel. Meerdere gemeenten in de regio zijn ook aan de slag met actualiseren van de basisrioleringsplannen.

In de stuurgroep van 20 juli jl. is ingestemd met onderstaande procesafspraken rondom diverse beleidsdocumenten en -instrumenten. De leden van de stuurgroep zijn geïnformeerd over de noodzaak om binnen de regio/een stroomgebied **allemaal** tijdig de data op orde te hebben in relatie tot de gewenste verdiepingsslag van de stresstesten.

Risicodialoog voeren en strategie opstellen

1. Vaststellen regionale klimaatadaptatie strategie (BC/stuurgroep werkregio)

Voortgang: **Groen** | Oranje | Rood

De besluitvorming en bestuurlijke inbedding heeft getrap plaatsgevonden.

1. De Klimaatadaptatiestrategie Parkstad Limburg is ter kennisname aangeboden aan de BC Ruimte & Mobiliteit (d.d. 2 februari 2022).

Besluit: “De Bestuurscommissie besluit conform ontwerpbesluit”

2. De Klimaatadaptatiestrategie Parkstad Limburg is ter instemming aangeboden aan de BC Duurzaamheid (d.d. 09 februari 2022).

Besluit: “De Bestuurscommissie besluit conform ontwerpbesluit”.

3. De Klimaatadaptatiestrategie Parkstad Limburg is ter instemming aangeboden aan uw stuurgroep, met de afspraak de klimaatadaptatiestrategie ter vaststelling aan te bieden aan de individuele colleges. (d.d. 09 maart 2022).

Aanvullend is geadviseerd om via de colleges:

- a. De klimaatadaptatiestrategie ter kennisname aan te bieden aan de gemeenteraden;
- b. In de nieuwe bestuursperiode uw gemeenteraden de mogelijkheid te bieden om een lokale risico-dialoog te voeren.

Besluit: “De stuurgroep besluit conform ontwerpbesluit”

4. Nadat de individuele colleges uit de regio Parkstad de klimaatadaptatiestrategie Parkstad Limburg hebben vastgesteld is op 20 mei jongstleden een persbericht verzonden waarin deze mijlpaal bekend is gemaakt.

2. Lokale risicodialogen met gemeenteraden

Voortgang: Groen | **Oranje** | Rood

De basis voor het uitvoeren van lokale risicodialogen zijn de uitkomsten van het verdiepingsonderzoek naar de kwetsbaarheden per gemeente (1^e activiteit uit dit actieprogramma). De resultaten van dit onderzoek worden in hoofdlijnen opgeleverd eind 2022. Bij het verdiepingsonderzoek kwetsbaarheden per gemeente worden de puntjes op de “i” gezet door het onderzoek visueel goed inzichtelijk maken voor meerdere doelgroepen. Daarnaast worden voor de voorbereiding van de lokale risico-dialogen de stakeholders per kwetsbaarheid in kaart gebracht. De lokale risicodialogen worden gepland in het voorjaar van 2023 afhankelijk van de beschikbaarheid van de gemeenteraden.

3. Inzichten in het maatschappelijke effect van maatregelen

Voortgang: Groen | Oranje | **Rood**

Project dient nog te worden opgestart.

Uitvoeringsagenda opstellen

1. Besluitvorming regionaal actieprogramma klimaatadaptatie 1.0

Voortgang: **Groen** | Oranje | Rood

De besluitvorming en bestuurlijke inbedding heeft getrap plaatsgevonden.

1. Het Actieprogramma Klimaatadaptatie Parkstad Limburg is ter kennisname aangeboden aan de BC Duurzaamheid (d.d. 09 februari 2022).

Besluit: “De Bestuurscommissie besluit conform ontwerpbesluit en verzoekt de stuurgroep van het samenwerkingsverband Water Parkstad Limburg om prioriteit te geven aan de maatregelen ‘data op orde’ en vervolgens direct doorpakken met de uitgebreide stresstest wateroverlast voor het complete watersysteem uit het actieprogramma Klimaatadaptatie Parkstad Limburg”.

2. Het Actieprogramma Klimaatadaptatie Parkstad Limburg is ter vaststelling aangeboden aan uw stuurgroep. (d.d. 09 maart 2022).

Besluit: “De stuurgroep besluit conform ontwerpbesluit”

2. Eerste aanvraag DPRA-subsidie tranche 2021-2027

Voortgang: **Groen** | Oranje | Rood

In 2022 is voor Parkstad de 1ste aanvraag ingediend. De projecten die zijn aangevraagd in tranche 2022 zijn bijna volledig geaccordeerd. Zodra de definitieve beschikking wordt ontvangen zullen we dit kenbaar maken bij de leden van de stuurgroep en met uw instemming een persbericht verzenden.

Inmiddels het traject opgestart om de resterende gelden die voor onze regio zijn gereserveerd ook af te roepen middels een aanvraag 2023. De gelden die in 2022 niet zijn toegekend blijven in 2023 wel beschikbaar voor een andere projecten.

3. Aanvraag DHZ-subsidie tranche 2022-2027

Voortgang: Groen | **Oranje** | Rood

De DHZ-subsidie tranche 2021-2027 is (nog) niet open voor gemeenten/werkregio's. De gelden voor deze tranche moeten via een zogenaamde SPUK van Rijk naar Provincie en vervolgens worden de gelden (mits ze aan bepaalde projectcriteria voldoen) doorgeleid naar de Werkregio's. Parkstad is ambtelijk vertegenwoordigd in de werkgroep die de Provincie adviseert over de regeling en criteria. Het proces stukt echter in de voorwaarden rondom de SPUK tussen Rijk en Provincie. De verwachting (begin november 2022) is dat de regeling in het 2^e kwartaal 2023 worden opgesteld. Vanuit de regio wordt wel al gewerkt aan een overzicht van kansrijke maatregelen en opgaven.

4. Besluitvorming regionaal actieprogramma klimaatadaptatie 2023

Voortgang: Groen | **Oranje** | Rood

Omdat nog niet alle opgaven uit het actieprogramma 2022 zijn afgerond wordt geadviseerd om pas medio 2023 een nieuw actieprogramma 2023/2024 op te stellen. Het gebruiken van de uitkomsten van de projecten “verdiepen kwetsbaarheden per gemeente”, “lokale risicodialogen voeren” en “QuickScan meekoppelkansen” geeft meer verdieping en draagvlak voor een nieuw actieprogramma.

Meekoppelkansen benutten

1. Quickscan regionale koppelkansen

Voortgang: Groen | **Oranje** | Rood

Initieel was voorzien om dit project op hoofdlijnen in te steken, vandaar ook de term Quickscan. Inmiddels is duidelijk geworden dat de financiële impuls vanuit het Rijk naar aanleiding van de Propositie Limburg (n.a.v. wateroverlast 2021) een maatgevende meekoppelkans is voor (Zuid-)Limburg en dus Parkstad. Het proces voor het in beeld brengen van de regionale meekoppelkansen dient geïntensiveerd en geconcretiseerd te worden maar is hiermee ook afhankelijk van de voortgang binnen het programma WaterVeiligheid en Ruimte Limburg (hierna:WRL). We zetten hiervoor als regio in op de volgende stappen:

1. Het inzichtelijk maken van geprogrammeerde projecten en opgaven binnen de stadsregio Parkstad. Dit gebeurt via het programma-overleg Parkstad. (*lopend proces*)
2. Een analyses van de watersysteem evaluatie van Provincie Limburg en Waterschap Limburg waarbij we impact en consequenties voor gemeenten in Parkstad nader duiden. In december worden ambtelijk de eerste uitkomsten uit de concept rapportage toegelicht. In januari 2023 wordt het rapport definitief gemaakt en komt de rapportage voor iedereen beschikbaar.
3. Het confronteren van de watersysteem evaluatie met de kwetsbaarheden per gemeente zoals we deze zelf in beeld hebben gebracht. (Proces in voorbereiding)
4. Ophaalsessie bij alle gemeenten in de regio ten aanzien van lopende ruimtelijke initiatieven. Hierbij worden waar mogelijk ook private initiatieven in beeld gebracht. (*doorlopend proces*)

2. Projectplan gezonde groene basisscholen

Voortgang: **Groen** | Oranje | Rood

Met o.a. Movare en Innovo zijn (constructieve) verkennende gesprekken gevoerd voor de implementatie van Groenblauwe schoolpleinen maar ook verdere integratie van verduurzaming in het curriculum van scholen. De onderwijskoepels zijn zich bewust van hun taak en rol in dit proces maar hebben (vooral ook in onze regio) nog andere majeure opgave zoals de gezonde basisschool. In theorie sluit dit naadloos op elkaar aan maar in de praktijk zijn er nog wat hordes te nemen.

Om meer gevoel te krijgen bij het onderwerp in het algemeen maar ook meer inzicht te krijgen in processen, kansen en bedreigingen hebben we hulp ingeschakeld van de ervaring van onze collega's, in waterpanel-noord (de werkregio's van noord- en midden Limburg, afgekort WPN). Begin december vindt een presentatie en werksessie plaats met de collega's van WPN. Ook de collega's van de Westelijke Mijnstreek en Maas- en Mergelland zijn hiervoor uitgenodigd. De Provincie Limburg heeft inmiddels een subsidieregeling vastgesteld. De eerste aanleg van Groenblauwe schoolpleinen is zo mede mogelijk maakt.

<https://groenblauwerevolutieschoolpleinen.nl>

Stimuleren en faciliteren

1. Uitbreiden dienstenaanbod WoonWijzerWinkel fase 1 (Waterklaar)

Voortgang: **Groen** | Oranje | Rood

Bij de WoonWijzerWinkel (locatie Parkstad-Kerkrade) is een stand ingericht voor Waterklaar. Daarnaast zijn de eerste ondernemers bereid gevonden om hun producten en diensten aan te bieden bij de WoonWijzerWinkel. De samenwerking tussen Waterklaar en WoonWijzerWinkel is zowel fysiek als digitaal tot stand gebracht. De WoonWijzerWinkel voert ook online campagne voor "Waterklaar" waarbij het accent (nog) ligt op het stimuleren van afkoppelen.

2. Uitrol stimuleringsregeling afkoppelen 2022/2023

Voortgang: **Groen** | Oranje | Rood

Bijna alle gemeenten in de regio hebben de stimuleringsregeling afkoppelen voor de jaren 2022 en 2023 vastgesteld. De uitvoering verloopt deze keer via de WoonWijzerWinkel. Het doel hiervan is de uitvoeringskosten van de regeling laag houden, de druk op de ambtelijke organisaties verminderen en inwoners een meer integraal beeld en advies te geven voor het verduurzamen van hun woning.

Beste heer/ mevrouw,

Leuk! Bedankt voor uw aanvraag voor een persoonlijk onafhankelijk adviesgesprek met een van onze Waterklaar adviseurs van de WoonWijzerWinkel Limburg. Dit gesprek levert u **een complete subsidieaanvraag op om het regenwater van uw woning af te koppelen volgens een werkwijze die tijdens het adviesgesprek geadviseerd wordt.**

Alle afkoppelingsopties die van toepassing zijn met voor- en nadelen worden met u besproken van groene daken, tot opvang in regentonnen of opvangbekkens tot en met infiltratie in de grond of in schuttingsdelen. De maximale aan te vragen subsidie wordt voor u berekend, afhankelijk van de toegepaste afkoppelingstechniek.

We ontzorgen u bovendien verder, mocht u dat willen, door vrijblijvend offertes aan te vragen bij door ons gekwalificeerde lokale hoveniers en groenaannemers. Zij werken allemaal onder onze **WoonWijzerWinkel opleveringsgarantie**, ondersteund door de Limburgse overheid. We begeleiden u tevens, indien is gewenst, in het maken van de juiste keuzes uit deze offertes.

Locatie en voorbereiding

Onze afspraak zal plaatsvinden in ons **WoonWijzerWinkel Limburg adviescentrum te Kerkrade**, achterzijde Roda JC Stadion. Extra voordeel is dan dat u tijdens dit persoonlijke adviesgesprek ook direct alle afkoppelingstechnieken en -maatregelen voor uw woonsituatie kunt bekijken en laten demonstreren. 'Zien' is 'Begrijpen' in dit kader. Mocht u om welke reden dan ook een **online afspraak prettiger vinden (bijv. wegens Corona)**, geef dit dan aub tijdig aan in een beantwoording op deze e-mail, minimaal 1 werkdag voor uw afspraak. U gebruikt dan direct de online afspraaklink in deze e-mail om een videogesprek op te starten met onze adviseur op uw gereserveerde datum en tijdstip.

Vorbereiding adviesgesprek

Verder vragen wij u om de volgende zaken alvast uitgezocht en/of gereed te hebben bij het gesprek:

- Bouwjaar van uw woning met eventuele bouwtekeningen
- Kadaster uitdraai van uw woning
- Eventuele foto's van uw woning buiten met reeds genomen maatregelen

Graag tot binnenkort!

3. Uitbreiden assortiment WoonWijzerWinkel fase 2 (klimaatbestendig wonen)

Voortgang: Groen | **Oranje** | Rood

In samenwerking met Waterschap Limburg, een groep betrokken onderzoekstudenten van de watermanagement opleiding en de WoonWijzerWinkel is onderzoek verricht naar: "wat nodig is om de zelfredzaamheid van onze inwoners te vergroten". Daarbij is het vergroten van het assortiment van de WoonWijzerWinkel een middel en geen doel op zich.

Een bewezen methodiek is werken volgens de pijlers: informeren, adviseren en stimuleren. We hebben ons in dit onderzoek vooral gericht op het advies proces. Voor de activiteiten rondom stimuleren verwijzen we naar het hoofdstuk "handelen bij calamiteiten". De studenten hebben een advies rapport opgeleverd dat in samenhang met informeren en stimuleren tot een eenduidige aanpak leidt. Onderstaand treft u een grafische uitwerking van het advies.

Aanvulling: onderstaande proces is vooraansnog sterk gefocust op waterveiligheid. In de toekomst worden ook aspecten als vergroenen sterker geïncorporeerd.

Reguleren en borgen

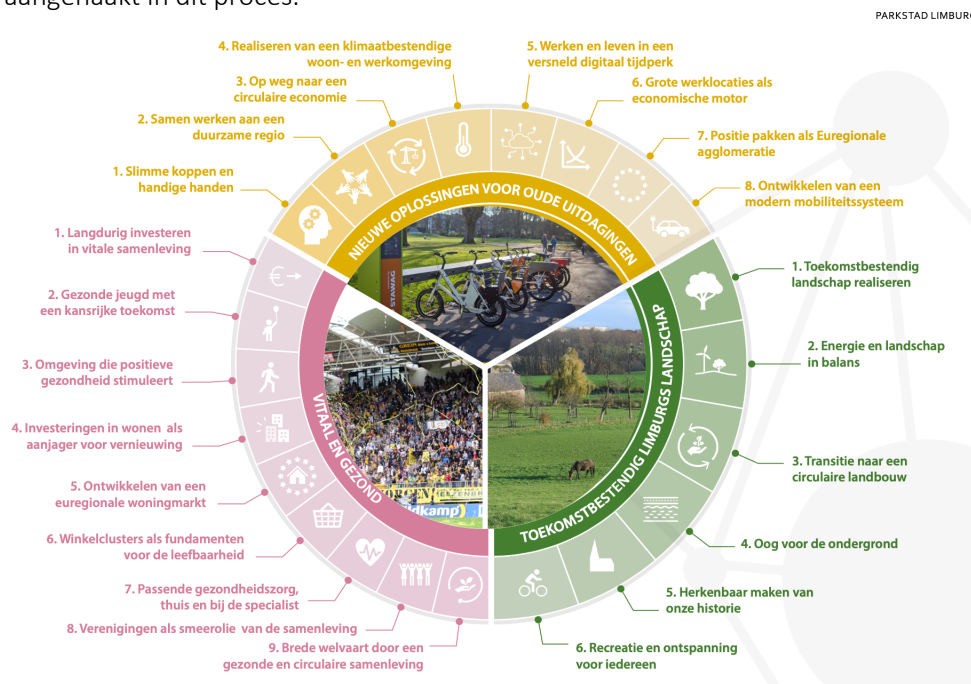
1. Gebruiken beschikbare instrumenten
Voortgang: **Groen** | Oranje | Rood

Naast de eigen rol van gemeenten op het gebied van de ruimtelijke ordening ondersteunen we gemeenten met instrumenten. In 2022 is een hemelwaterverordening opgesteld die gemeenten meer handvaten biedt om met name (grotere) nieuwe ruimtelijke initiatieven het afkoppelen van henenwater af te dwingen. Het advies is om deze verordening voor de invoering van de omgevingswet door de gemeenteraden te laten vaststellen. Op 14 november is een finale ambtelijke bijeenkomst om te komen tot een uniforme verordening voor de hele regio.

Vanuit de regio worden de gemeenten geïnformeerd en geadviseerd over landelijke ontwikkelingen op het gebied van wetgeving aangaande de water en klimaatadaptatie. Denk hierbij aan de ontwikkelingen rondom “water en bodem sturend bij ruimtelijke planvorming” en de ontwikkeling van de landelijke maatlaten klimaatadaptatie.

2. Implementatie klimaatadaptatie in het regionale afstemmingskader
Voortgang: **Groen** | Oranje | Rood

Water en klimaatadaptatie zijn vertaald in het regionale afstemmingskader. We volgen en blijven aangehaakt in dit proces.

3. Onderzoek tariefdifferentiatie rioolheffing
Voortgang: **Groen** | Oranje | Rood

In 2022 is een onderzoek tariefdifferentiatie rioolheffing uitgevoerd. De concept-rapportage is gereed. De rapportage wordt in de ambtelijke overleggen van december besproken. In de eerste stuurgroep van 2023 zullen de uitkomsten en een advies aan uw stuurgroep worden aangeboden. Voor dit onderzoek zijn o.a. de resultaten van een werksessie met de gemeenteraad van Beekdaelen gebruikt. Deze gemeente heeft gefungeerd als vooruitgeschoven post, ingegeven vanuit de harmonisatie na herindeling.

Handelen bij calamiteiten

1. Actief communiceren richting burgers

Voortgang: **Groen** | Oranje | Rood

In overleg met de andere werkregio's (niveau BROL) en het programmateam WRL wordt onderzocht hoe de communicatie ten aanzien van waterveiligheid in gezamenlijkheid kan worden geïntensiveerd. Hierbij lopen onder andere gesprekken over ondersteuning en advisering aanzien van een strategisch communicatieplan, personele capaciteit en een substantiële financiële ondersteuning. Een geïntegreerde communicatiestrategie voor zowel waterveiligheid (specifiek) en klimaatadaptatie (algemeen) zal voor de burger het meest duidelijk zijn.

De Waterklaar Campagne is vooralsnog gecontinueerd als communicatieplatform over water en klimaatadaptatie in Limburg.

2. Optie waterveiligheid subsidie via DPRA-regeling

Voortgang: Groen | **Oranje** | Rood

Het stimuleren van burgers (en bedrijven) om de zelfredzaamheid te vergroten is een belangrijke ambitie voor de regio. Vanuit een besef dat we onze burgers geen 100% veiligheid kunnen bieden bij neerslagsituaties zoals we die in 2021 hebben meegemaakt.

De DPRA-impulsregeling is niet het instrument gebleken dat ons hiermee in financiële zin gaat ondersteunen. Dit bleek binnen het kader van de regeling niet haalbaar, omdat enkele "overheidsmaatregelen" worden gefinancierd.

Vanuit enthousiasme en overtuiging bij alle partners (Waterschap Limburg/Water in Balans en het Programma WRL) om deze ambitie te realiseren verkennen we nu de mogelijkheden om dit op te pakken in een samenwerking tussen het BROL en WRL. Het Bestuurlijk Regio Overleg Limburg (BROL) heeft inmiddels opdracht gegeven om een plan van aanpak hiervoor op te stellen. Wij adviseren om in dit proces actief te blijven participeren.